

Enligt sändlista

Bildande av Kärnskogsmossens naturreservat i Motala kommun samt fastställande av skötselplan för naturreservatet

Länsstyrelsens beslut

Länsstyrelsen förklarar med stöd av 7 kap. 4 § miljöbalken fastigheten Kärnskogen 5:2 samt det område på samfälligheterna Kärnskogen s:1 och s:3-5 som avgränsats på bifogad karta som naturreservat med syfte, föreskrifter och skötselplan enligt nedan. Naturreservatets gräns är markerad på bifogad karta, bilaga 1.

Naturreservatets namn skall vara Kärnskogsmossen.

Syftet med reservatet

Syftet med naturreservatet är att bevara de värdefulla livsmiljöerna i myrkomplexet med högmossar, kärr och skogbevuxen myr samt omgivande skogsmarker med lövsumpskogar, barrsumpskogar och västlig taiga och även dystrofa sjöar och småvatten samt vattendrag med flytbladsvegetation med de typiska växt och djursamhällen som är karaktäristiska för dessa livsmiljöer i gynnsamt tillstånd. Strukturer som öppen mosse, död ved, gamla grova barr- och lövträd, lövbrännor och naturliga vattenståndsfuktuationer ska förekomma i gynnsam omfattning. Rester av kulturlämningar och skjutfältshistorik ska bevaras och synliggöras. En gynnsam bevarandestatus ska upprätthållas för de arter och naturtyper som har angivits för området enligt fågeldirektivet samt art- och habitatdirektivet. Områdets tysta karaktär ska bibehållas.

Naturreservatet skall under stort hänsynstagande till fauna och flora vara tillgängligt för det rörliga friluftslivet och för vetenskaplig forskning. Friluftslivet ska kanaliseras till attraktiva besöksområden för att undvika störning.

Föreskrifter

Med stöd av 7 kap. 5 § miljöbalken, om inskränkningar i rätten att använda mark- och vattenområden inom reservatet, är det, utöver vad som annars gäller, inte tillåtet att:

1. på mark eller i vattenområde bedriva täkt, dika, spränga, borra, utfylla, dämna eller utföra annan mekanisk markbearbetning med annat syfte än att höja naturvärdena i naturreservatet;

2. anlägga väg, campingplats eller uppställningsplats för fordon, båtar eller andra farkoster;
3. uppföra byggnad, brygga eller annan anläggning;
4. uppföra mast, vindkraftverk, luft- eller markledning;
5. anordna motor- eller skyttebana för övning eller tävling;
6. anordna upplag annat än tillfälligt i samband med naturvårdsåtgärder;
7. ändra florans eller faunans sammansättning genom införande av, för området, nya arter;
8. tillföra växtnäringsämnen eller jordförbättringsmedel, använda kemiska eller biologiska bekämpningsmedel, tillföra kalk eller andra mineralämnen;
9. avverka, gallra, röja, så, plantera, markbereda eller utföra annan skogsbruksåtgärd eller på annat sätt skada levande eller döda träd och buskar;
10. bedriva jakt på fågel;

B. För att tillgodose syftet med reservatet förpliktar Länsstyrelsen med stöd av 7 kap. 6 § miljöbalken ägare, att utan ytterligare ersättning, och innehavare av särskild rätt till fastigheterna tåla att följande åtgärder vidtas inom reservatet:

1. utmärkning av, och information om, reservatet;
2. skötsel i form av vissa röjningar, naturvårdsbränningar och hydrologisk återställning samt dokumentation i enlighet med fastställd skötselplan;
3. iordningställande av anordningar för friluftslivet som anges i fastställd skötselplan.

C. Med stöd av 7 kap. 30 § miljöbalken, föreskriver Länsstyrelsen om rätten att färdas och vistas inom reservatet, att det utöver vad som annars gäller, inte är tillåtet att:

1. beträda det område som snedstreckats på bifogad karta, bilaga 1, med undantag av särskilt markerade leder;
2. framföra motordrivna fordon annat än på befintlig väg;

3. landa med luftfarkost eller framföra skoter, vattenskoter eller utöva vattenskidåkning;
4. medföra okopplat sällskapsdjur,
5. bryta kvistar, fälla eller på annat sätt skada levande eller döda träd och buskar;
6. plocka hela eller delar av växter, mossor, lavar eller svampar med undantag för bär och matsvamp;
7. på ett störande sätt utnyttja radio, bandspelare, musikinstrument eller dylikt;
8. förstöra eller skada fast naturföremål eller ytbildning genom att borra, spränga, gräva, rista, hacka eller måla;
9. elda annat än på av naturvårdsförvaltaren anvisad plats.

Dessutom är det förbjudet att utan Länsstyrelsens tillstånd:

10. anordna tävlingar, övningar eller bedriva lägerverksamhet;
11. utföra sådan vetenskaplig undersökning eller enstaka studie som kan leda till skada eller annan negativ påverkan på växt- eller djurlivet;
12. bedriva verksamhet i kommersiellt syfte i området.

Ovanstående föreskrifter under A, B och C utgör inte hinder för förvaltaren, eller den som förvaltaren utser, att utföra de åtgärder som krävs för reservatets vård och skötsel i enlighet med fastställd skötselplan. Föreskrifterna ska inte heller utgöra hinder för skötsel av befintliga byggnader, anläggningar eller för undersökningar eller erforderlig sanering av farliga militära lämningar. Föreskrifterna ska heller inte utgöra hinder för jaktarrendator att uttransportera av fällt vilt med t.ex. älgdragare, uppsätta saltsten, underhållsröja och märka ut vid befintliga jaktpass eller medföra okopplad hund vid jakt.

Skötselplan

Med stöd av 3 § förordningen (1998:1252) om områdesskydd enligt miljöbalken fastställer Länsstyrelsen de mål och riktlinjer som framgår av den till beslutet hörande skötselplanen, bilaga 2.

Förvaltare för naturreservatet skall vara Länsstyrelsen Östergötland.

Skäl för beslutet

Kärnskogsmossen ligger i Östergötlands nordvästra del i naturgeografisk region 23, ”Skogslandskapet i Tiveden-Tylöskogen-Kolmården”, med delar av mossen i Närke. Kärnskogsmossen eller Stora mossen som den också kallas har en sydost-nordvästlig utsträckning på 3,5 km och är 2 km bred. Kärnskogsmossen är ett för Götaland mycket stort myrkomplex som är mångformigt med såväl olika mossetyper som topogena kärr. Kärnskogsmossen är tillsammans med Fjällmossen i Kolmården Östergötlands mest värdefulla myrkomplex. Större delen av området utgörs av riksintresse för naturvården, NE19.

Kärnskogsmossen innefattar ett flertal myrtyper som kalmosse, tallrismosse, öppna och beskogade fattigkärr, tjärnar samt dråg. Intressantast av dessa är utan tvekan den vidsträckta kalmosse som intar myrens centrala del. Denna del utgör den största ytan på över 1000 meter i diameter. Mossen är sadelformad och i flygbilder kan tydliga strukturer ses på flera håll. Resten av myrytan upptas av vidsträckta fattigkärr med insprängda tallrismossor. Utmed sydvästkanten uppträder ett tydligt dråg som mot norr övergår i Hamrabäcken. Myrens nordöstra del är kraftigt uppsplittrad av fastmarksholmar bevuxna med tallskog. Inom området finns även ett par myrsjöar och några bäckar. Områdets östra del, öster om huvudmossen, är till stor del påverkad av ett djupt dike. Våtmarken i övrigt är i stort sett opåverkad av dikningar.

Kärnskogsmossen hyser en rik fågelfauna och området räknas till de ornitologiskt värdefullaste i länet. Arter som storspov, grönbena, trana, ängspiplärka, fiskgjuse och ljungpipare häckar inom området. På ett par platser på myren förekommer orrspel med sammanlagt ett trettiotal spelande tuppar. Kring 1960 skall antalet spelande tuppar ha varit ca 150 stycken. Bland växterna återfinns flertalet av de typiska arterna, däribland myggblomster och flera olika starrarter, men även lite mer ovanliga arter som brunag. Torvmäktigheten i de centrala delarna är cirka fem meter. Torvtäkt har förekommit dels i den NV delen nära Åfjärden samt söder om Bergön.

Myren har förr använts som målområde av flygvapnet. Centrala partier har därigenom skadats med förekomst av många små kratrar. Bergön (tidigare målsobservationsplats) är en bra besöksplats, varifrån en stor del av myren kan ses.

På grund av den störningskänsliga fågelfaunan är det motiverat att tillträdet begränsas på mossens centrala delar.

Naturvårderna kommer att bestå om området särskilt skyddas och undantas från exploatering, täkt, dikning, avverkning, gödsling, anläggningar.

Natura 2000

Reservatet omfattar två Natura 2000-områden, Kärnskogsmossen SE0230176 och Biberškärren SE0230385. Bevarandeplaner för dessa har fastställts 2005 resp. 2007.

Följande habitat och arter enligt EU:s art- och habitatdirektiv är utpekade i områdena:

Kärnskogsmossen

91D0 *Skogbevuxen myr, 121 ha

7140 Öppna svagt välvda mossar, fattiga och intermediära kärr och gungflyn, 426 ha

9010 *Västlig taiga, 56 ha

3160 Dystrofa sjöar och småvatten, 22 ha

3260 Vattendrag med flytbladsvegetation eller akvatiska mossor, 7 ha (ej regeringsgodkänd)

Summa areal: 632 ha

Bibergskärren

9010 *Västlig taiga, 10,2 ha (ej regeringsgodkänd)

91D0 *Skogbevuxen myr, 5,1 ha

7140 Öppna svagt välvda mossar, fattiga och intermediära kärr och gungflyn, 29,4 ha

Annan naturtyp, övrig skogsmark, 25,4 ha

Summa areal: 70,1 ha

Följande fågelarter enligt EU:s fågeldirektiv är utpekade i området:

Bivräk	Pernis apivorus
Fiskgjuse	Pandion haliaetus
Järpe	Bonasa bonasia
Ljungpipare	Pluvialis apricaria
Orre	Tetrao tetrix tetrix
Sparvuggla	Glaucidium passerinum
Spillkråka	Dryocopus martius
Tretåig hackspett	Picoides tridactylus
Tjäder	Tetrao urogallus
Trana	Grus grus

Länsstyrelsen bedömer att Natura habitatens och arternas tillstånd kommer att gynnas av reservatsbildningen och den skötsel som därav följer, samt förbudet mot fågeljakt.

Lämplig användning av markområde

Enligt 1 kap. 1 § miljöbalken skall densamma tillämpas så att bl.a. värdefulla natur- och kulturmiljöer skyddas och vårdas och den biologiska mångfalden bevaras.

Länsstyrelsen har, i enlighet med 3 kap. miljöbalken, prövat och funnit att bildandet av Kärnskogsmossens naturreservat är förenligt med en, från allmän synpunkt, lämplig användning av markområdet och att beslutet inte strider mot gällande kommunal översiktsplan.

Intresseprövning

Länsstyrelsen har i enlighet med 7 kap. 25 § miljöbalken prövat och funnit att bildandet av Kärnskogsmossens naturreservat inte går längre i inskränkning av enskilds rätt att använda mark och vatten, än vad som krävs för att syftet med skyddet ska tillgodoses.

Konsekvensutredning av påverkan av beslutet på allemansrätten

Länsstyrelsen ska enligt förordning om konsekvensutredning vid regelgivning 2007:1244, i den omfattning det behövs göra en konsekvensutredning av hur allemansrätten påverkas genom beslutet om naturreservat. Länsstyrelsen gör bedömningen att påverkan i viss mån sker eftersom tillträde förbjuds på själva mossen. Eftersom detta område också är riskområde för blindgångare anser Länsstyrelsen att allemansrätten ändå är inskränkt här.

Miljö kvalitetsmål

Bildandet av Kärnskogsmossens naturreservat är en del av uppfyllandet av miljö kvalitetsmålen ”Myllrande våtmarker” och ”Levande skogar” om vilket Sveriges riksdag och regering beslutat.

Ärendets handläggning

Dokumentation

De mycket höga naturvärdena inom Kärnskogsmossens naturreservat är dokumenterade sedan 1970-talet. Området har inventerats i samband med fågelinventeringar, våtmarksinventeringen 1994 (klass 1), Motala kommuns naturvårdsprogram och Myrskyddsplan för Sverige 1994 och 2008.

Reservatsbildning

Större delen av området har i flera fastighetsaffärer överförts till Naturvårdsverkets ägo (fastigheten Kärnskogen 5:2). Den första överföringen skedde 1994 i samband med Domänverkets bolagisering och fastigheten Skönnarbo 2:18 bildades genom överföringar från Skönnarbo 2:1 och Tybble 12:1. som sedan överfördes till Naturvårdsverket genom ett regeringsbeslut. År 2000 köpte Naturvårdsverket

fastigheterna Kärnskogen 5:2 och Skönnarbo 2:2 och dessa tre nämnda fastigheter lades samman till Kärnskogen 5:2. Därefter har ytterligare markområden på fastigheterna Kärnskogen 1:26, Kärnskogen 1:27, Tjälltorp 2:4 och Skönnarbo 2:1 förvärvats för att reservatet Kärnskogsmossen ska få en ändamålsenlig omfattning. I samtliga dessa fall har överenskommelser med markägare träffats för att förvärva dessa områden. Beslut om utbetalning av ekonomisk ersättning har tagits av Naturvårdsverket.

Området har utpekats som Natura 2000-områden och reservatsgränserna sammanfaller i allt väsentligt med dessa Natura 2000-områden. Reservatet har stakats ut och mätts in av Lantmäteriet. Förhandlingar pågår för närvarande för att Kärnskogen 5:2 ska få del i samfällt vatten i Åfjärden och Boverkeån (Kärnskogen s:1, samt Kärnskogen s:3-5).

Remissyttranden

Länsstyrelsen har 24 juni – 11 september 2009 remitterat förslag till beslut till markägare, övriga berörda sakägare, Motala kommun, Generalläkaren, Försvarmakten, Skogsstyrelsen, SGU, Länsstyrelsen Örebro län, Östergötlands ornitologiska förening (ÖgOF) och Motala Biologiska Förening.

Länsstyrelsens avvägning med avseende på remissyttranden

Remissinstansernas synpunkter och Länsstyrelsens bedömning återfinns i bilaga 3.

Övrigt

Natura 2000

Livsmiljöer och arter som är utpekade enligt Natura 2000 skall uppnå eller bibehålla ett gynnsamt tillstånd. Detta innebär att verksamheter eller åtgärder som kan orsaka betydande påverkan på områdets livsmiljöer, och/eller störa arter i området, kräver tillstånd enligt 7 kap. 28a § första stycket miljöbalken sedan 2001-07-01.

Verksamheter som är direkt förenliga med områdets förvaltning och skötsel kräver ej tillstånd (7 kap. 28a §, andra stycket miljöbalken). Åtgärder enligt fastställd skötselplan kan dock kräva tillstånd. Tillståndsprövningen skall föregås av ett tidigt samråd enligt 6 kap. 4 § miljöbalken. Om verksamheten eller åtgärden kräver en tillståndsprövning skall en miljökonsekvensbeskrivning (MKB) bifogas tillståndshandlingarna (6 kap. 1 § miljöbalken). MKB:n skall belysa hur områdets utpekade livsmiljöer och arter påverkas.

Strandskydd

Vissa delar av reservatet är beläget inom område där strandskyddsbestämmelser gäller enligt 7 kap. miljöbalken.

Gagnvirke

Allt utfallande gagnvirke i samband med naturvårdsåtgärder som utförs med stöd av föreskrifter och skötselplan tillfaller förvaltaren.

Hur man överklagar,

Detta beslut kan överklagas hos regeringen, se bilaga 4 (Miljödepartementet).
Sakägare anses ha fått del av beslutet den dag kungörelse om beslutet var införd i ortstidning.

Beslutet gäller från den dag det vunnit laga kraft utom föreskrifter meddelade med stöd av 7 kap. 30 § miljöbalken, avd C, vilka gäller omedelbart.

I den slutliga handläggningen av detta ärende har, förutom undertecknade, naturvårdsdirektören Claes Svedlindh, länsassessorn Karin Fridell, byrådirektörerna Mikael Hagström och Sofia Bergvall samt antikvarien Mattias Schönbeck deltagit.

Magnus Holgersson
tf Landshövding

Lars Gezelius
Byrådirektör

Bilagor

1. Beslutskarta
2. Skötselplan
3. Remissyttranden och länsstyrelsens kommentarer
4. Hur man överklagar

akten (naturdossier)

Sändlista

Naturvårdsverket, 106 48 STOCKHOLM

Kärnskogens Jaktklubb, Vanje Brännström, Kompanigatan 20, 587 58 Linköping

Skärforsens Jaktlag, Hans Rehn, Bangårdsvägen 28, 612 32 Finspång

Stockuddens Jaktlag, Göran Karlsson, Tallvägen 4, 696 94 Hammar

Vattenfall Eldistribution AB, 191 97 Stockholm

Kärnskogen 1:25 Karlsson Kerstin
Kärnskogen 52 Bygget
696 96 Zinkgruvan

Nilsson Gun
Rådjursstigen 17

590 29 Borensberg

Karlsson Krister
Kärnskogen 24
696 96 Zinkgruvan

Kärnskogen 1:26 Andersson Sven Erik Oskar
Kärnskogen 34
696 96 Zinkgruvan

Kärnskogen 1:27 Tillman Kjell
Kärnskogen 30
696 96 Zinkgruvan

Tillman Bo Gunnar
Korpens väg 11
311 40 Falkenberg

Hagmar Gunilla Marianne
Rörmöstvägen 93
434 93 Vallda

Kärnskogen 3:1 Hellqvist Nils Berndt Olof
Kärnskogen 19 Stensätter
696 96 Zinkgruvan

Tjälltorp 2:4 Sveaskog Förvaltnings Aktiebolag
Torsgatan 4
105 22 Stockholm

Motala kommun, 591 86 Motala
Försvarsmakten, Helikopterflottiljen, 581 98 Linköping
Generalläkaren, Banergatan 62, 107 85 Stockholm
Sveriges Geologiska undersökning, Box 670, 751 28 Uppsala
Skogsstyrelsen, Datalinjen 1, 583 30 Linköping
Motala Biologiska Förening, Norrängsgatan 2, 591 33 Motala
Länsstyrelsen Örebro län, Naturvård, 701 86 Örebro
ÖgOF (Östergötlands Ornitologiska förening), Drottninggatan 34 A, 582 27
Linköping
Riksantikvarieämbetet, Box 5405, 114 84 Stockholm
Motala kommun, Lantmäterimyndigheten, 591 86 Motala
Lantmäterimyndigheten, Box 476, 581 05 Linköping
Länets författningssamling
Objektsregistret
Tidningskungörelse

2009-12-16

sid 10
511-7911-00
0583-215

Internt lst

Reservatsförvaltningen

Rättsenheten

Kultur- och samhällsbyggnadsenheten